

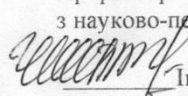
Міністерство культури України

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Інститут екранних мистецтв
Кафедра режисури та драматургії кіно і телебачення

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-педагогічної та навчальної роботи

Інга ЧХАТАРАШВІЛІ-ПЕТРАШ

«03» березня 2026 р.

ПРОГРАМА
комплексного кваліфікаційного екзамену

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
спеціальність 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
освітня програма «Майстерність актора кіно»

Київ – 2026

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену для здобувачів вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» першого (бакалаврського) рівня, освітньої програми «Майстерність актора кіно».

Розробники:

Калантай Сергій, народний артист України, доцент кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення;

Вітрів Владислав, доктор мистецтва, старший викладач кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення;

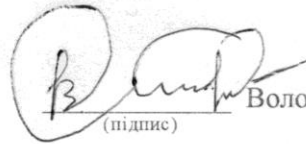
Хімич Андрій, доктор мистецтва, старший викладач кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення;

Цьона Антон-Григорій, доктор мистецтва, старший викладач кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену схвалена на засіданні кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення Інституту екранних мистецтв

Протокол № 2 від 06 березня 2026 року.

В. о. завідувача кафедри режисури та драматургії кіно і телебачення

Володимир ОСЕЛЕДЧИК

(підпис)

Програму комплексного кваліфікаційного екзамену погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Майстерність актора кіно»

04 березня 2026 р.

Гарант освітньо-професійної програми «Майстерність актора кіно»

Тетяна КОБЗАР

(підпис)

1. Загальні положення

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену (далі – ККЕ) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» освітньої програми «Майстерність актора кіно» (далі – Програма) є нормативним документом, розробленим кафедрою режисури та драматургії кіно і телебачення відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого та Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого.

Програма містить пояснювальну записку, зміст та перелік основних тем з навчальних дисциплін «Майстерність актора» та «Культура мовлення кіноактора», критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів на завершальному етапі навчання та список літератури.

Метою ККЕ є перевірка засвоєння теоретичних знань із фахових дисциплін «Майстерність актора» та «Культура мовлення кіноактора» й виявлення рівня готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності.

Завдання ККЕ:

- оцінка рівня сформованості професійних компетентностей майбутніх акторів кіно, зокрема загального рівня знань з теорії фахової майстерності, акторської техніки;
- з'ясування рівня засвоєння здобувачами вищої освіти організаційних форм акторської діяльності в кіно, методів взаємодії з режисером–постановником і творчою групою, а також визначення готовності майбутніх акторів кіно до професійної діяльності;
- виявлення рівня володіння методиками акторської діяльності в умовах кіновиробництва, зокрема на знімальному майданчику, у взаємодії з партнерами та реалізації того чи іншого авторського задуму;
- визначення здатності та готовності здобувачів до роботи з різними типами драматургічного матеріалу та до створення художньо переконливого екранного образу.

Результатом проходження ККЕ є демонстрація здобувачами наступних компетентностей та результатів навчання:

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК15. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК16. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ФК5. Здатність здійснювати професійну діяльність із застосуванням сучасних досягнень теорії та методології аудіовізуального мистецтва та виробництва з урахуванням широкого спектру міждисциплінарних зв'язків.

ФК15. Знання специфіки аудиторії сучасних ЗМІ, цілеспрямоване визначення форм і способів сприйняття нею твору.

ПРН 13. Виявляти високий рівень мовленнєвої культури, артистизм.

ПРН 18. Приймати ефективні рішення на основі релевантних даних із застосуванням сучасних методів і засобів прийняття рішень, у тому числі багатокритеріальних рішень в умовах невизначеності.

Критерії оцінювання

ККЕ передбачає усну відповідь на три питання білету з навчальних дисциплін «Майстерність актора», «Культура мовлення кіноактора».

Максимальна кількість балів на ККЕ дорівнює 100 та розподіляється між дисциплінами за принципом: два питання з дисципліни «Майстерність актора» оцінюються в 70 балів; Одне питання з дисципліни «Культура мовлення кіноактора» оцінюється в 30 балів. Загальна оцінка за відповідь на всі три питання становить 100 балів.

Питання у білеті ККЕ розробляють відповідно до Програми.

До складання ККЕ допускаються особи, що успішно виконали навчальний план освітньо-професійної програми «Майстерність актора кіно».

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками). Володіння навчальним матеріалом у повному обсязі, вільний та аргументований виклад, глибоке та всебічне розкриття змісту поставлених запитань, впевнений виклад власної точки зору. Високий рівень зрілого, оригінального та критичного мислення, широта знань, логіка викладу думок, спроможність до узагальнень та інтерпретації; володіння на високому фаховому рівні теоретичним матеріалом з майстерності актора, культури мовлення.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок. Володіння навчальним матеріалом у достатньому обсязі, вільний його виклад, але може бракувати аргументації в поясненнях, переконливості у викладі думок, свободи в оцінках і аналізі. Відповіді свідчать про достатній рівень творчого, самостійного мислення, наявність знань нормативного матеріалу, вміння послідовно викладати матеріал; здобувач засвоїв теоретичний матеріал з майстерності актора, культури мовлення.
C	74-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок. Відповіді свідчать про достатній рівень творчого, самостійного мислення, але не в повному обсязі наявні знання нормативного матеріалу, бракує логіки у викладенні матеріалу; теоретичний матеріал з майстерності актора, культури мовлення засвоєний не повністю.

D	64-73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Володіння в цілому навчальним матеріалом, але нема глибини знань, посередній рівень знань з майстерності актора, культури мовлення. Недостатній рівень самостійного та критичного мислення, відсутнє вміння вільно, логічно, послідовно викладати матеріал, володіти інструментарієм аналізу.
E	60-63 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності. Мінімальний можливий допустимий рівень знань для подальшого навчання або професійної діяльності.
F	0-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності. Невміння викладати навчальний матеріал, нерозуміння змісту теоретичних питань та відсутність здатності до самостійного та критичного осмислення; відсутність базових понять та тем з майстерності актора та культури мовлення, виклад відповідей формальний.

2. Зміст програми комплексного кваліфікаційного екзамену Освітній компонент «Майстерність актора»

Тема 1. Акторські техніки в театрі і кіно. Спільні принципи та відмінності.

Тема 2. Камера як партнера: залежність акторського існування від крупності кадру.

Тема 3. Побудова та відтворення ролі. Хронологія та дублі. Різниця між кіно та театром.

Тема 4. Специфіка існування на кіномайданчику: технічні позначки-марки, фокус, дисципліна.

Тема 5. Голос в кіно. Різниця акторського звучання між театром та кіно.

Тема 6. Монолог в театрі та в кіно.

Тема 7. Робота з тілом у кадрі. Мікрожести, мікроміміка.

Тема 8. Кастинг. Акторські типажі

Тема 9. Акторське існування в залежності від типу персонажа в кіно: головний герой, другорядний, масовка.

Тема 10. Драматургічні функції персонажів у кіно: протагоніст та антагоніст.

Тема 11. Стилiстики iснування актора в кiно: вiд умовности до документальности.

Тема 12. Внутрiшнiй монолог. Створення кiнострічки бачень. Підтекст.

Тема 13. Театральна структурна побудова: вихiдна подія, надзавдання та наскрізна дія.

Тема 14. Драматургія кiно: трьохактна структура, каталiзатор та кульмінація.

Тема 15. Темп i ритм персонажу. Роль i значення.

Тема 16. Мiзансцена та мiзанкадр. Мiзансцена як просторовий вияв внутрiшнього змісту.

Тема 17. Метод дiєвого аналізу фiльму i ролі.

Тема 18. Жанри в кiно, рiзновиди жанрiв, визначення жанрового iснування актора.

Тема 19. Вихiдна подія, кола обставин. «Роман життя» i бiографія ролі

Тема 20. Iгрові та iмпровiзаційні способи дослiдження ролі. Акторські тренiнги, як шлях до створення образу у виставі.

Тема 21. «Зерно образу», побудова характеру.

Тема 22. Способи взаємодії актора i глядача в кiно та в театрі.

Тема 23. Вiд себе до образу. Перспектива артиста i ролі. Партитура актора.

Тема 24. Сучасні акторські школи: Мейснер, Страсберг, Чаббак.

Освітній компонент «Культура мовлення кiноактора»

Тема 1. Вступ. Слово як iнструмент кiноактора: особливості роботи перед камерою.

Тема 2. Орфоепія. Норми сучасної української лiтературної вимови в кiно.

Тема 3. Дикція як складова професійної мови кiноактора.

Тема 4. Основа дихання кіноактора: природність і контроль.

Тема 5. Голос кіноактора: природність, нюансування. Зняття голосових затисків.

Тема 6. Основи смислової організації тексту в кіно.

Тема 7. Логічний наголос. Розділові знаки як підказки для інтонаційної виразності.

Тема 8. Інтонація як носій змісту.

Тема 9. Внутрішній монолог і підтекст у кіномовленні.

Тема 10. Спілкування в кадрі: партнер, камера, глядач.

Тема 11. Дихання. Керування диханням під час руху та динамічної дії.

Тема 12. Синхронізація дихання з емоційним станом персонажа.

Тема 13. Дикція. Індивідуальний стиль мовлення персонажа.

Тема 14. Особливості роботи кіноактора з прозовими творами.

Тема 15. Трансформація літературного тексту в кінематографічне мовлення.

Тема 16. Громадянська лірика. Особливості інтерпретації громадянської лірики в кіно.

Тема 17. Специфіка роботи з віршованим казковим матеріалом у кіно.

Тема 18. Створення персонажів через голос, темп і ритм.

Тема 19. Жанрові особливості мовлення кіноактора (проза, поезія, казка).

Тема 20. Техніка мовлення. Голос. Резонансне звучання.

Тема 21. Інтимна лірика.

Тема 22. Літературно-поетична композиція.

Тема 23. Мовленнєвий тренаж. Вдосконалення всіх компонентів техніки мовлення.

Тема 24. Монолог у кіно.

Рекомендована література

1. Антонен Арто «Театр та його двійник». Буча: Видавництво Жупанського, 2021. 280 с
2. Арістотель. Поетика. Харків, 2018. 154 с.
3. Арістофан. Театр. Харків, 2024. 288 с.
4. Блейк Снайдер. Врятуйте кицьку! Як блискавично писати живучі тексти. Харків, 2021. 240 с.
5. Брехт Б. «Про мистецтво театру». Збірник. Київ : Мистецтво, 1977.
6. Брюховецька Л., Тримбач С. Довженко і кіно ХХ століття: збірник статей. Київ: Кіно-Театр, 2004. 263 с.
7. Бучма А.М. «З глибин душі». – К.: 1959.
8. Вілл Стор. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Київ, 2022. 224 с.
9. Гірняк Йосип «Спомини», Харків, 2022.
10. Горпенко В. Г. Пластика фільму: Кінообраз і пластичні засоби виразності. Київ, 1984. 99 с.
11. Евдженію Барба «Паперове каное» Львів: Літопис, 2001.
12. Єжи Гротовський «Театр. Ритуал. Перформер». Львів : 1999
13. Зубавіна І. Б. Час і простір у кінематографі. Київ, 2008. 448 с.
14. Ілленко М. Г. Кіно. Шпори для абітурієнтів. Вінниця, 2006. 280 с.
15. Ілленко Ю. Г. Парадигма кіно. Київ, 1999. 416 с.
16. Ілляшенко В. В. Книга режисури. Київ, 2002. 144 с.
17. Курбас Л. «Березіль: Із творчої спадщини». К.: Дніпро, 1988.
18. Курбас Л. «Спогади сучасників». К.: АБРИС, 1996.
19. Лесь Курбас «Філософія театру» Київ.: Основи.2001
20. Маккі. Р. Оповідь. Київ, 2021. 520 с.
21. Патріс Паві. Словник театру. Львів, 2006. 640 с.
22. Пітер Брук: Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с.
23. Потянинник Б. В. Медіа: ключ до розуміння: Медіакритика. Львів, 2004. 312 с.
24. Роднянський. О. Ю. Виходить продюсер. Київ, 2016. 408 с.
25. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці: У 3 кн. Львів, 2004.
26. Френсіс Форд Коппола. Живе кіно і техніка его виробництва. Харків, 2021. 208 с.
27. Чаплін Ч.С. Моя біографія. Київ, 1989. 446 с.
28. Юнг Карл Густав. Архетипи і колективне несвідоме. Львів, 2018. 608 с.
29. Watson S. Truth: Personas, Needs, and Flaws in the Art of Building Actors and Creating Characters. New York : Webster\Stone, 2013. 316 p.
30. Brook P. Shifting Point: Forty Years of Theatrical Exploration, 1946-87. Bloomsbury Publishing Plc, 2017.

31. Brook P. The empty space. MacGibbon, 1968. 141 p.
32. Caine M. «Acting in Film: An Actor's Take on Movie Making», USA, Applause publishing, 2000
33. Chubbuck I. «The Power of the Actor: The Chubbuck Technique», USA, New York, Avery publishing, 2005
34. Comey J. The art of film acting: a guide for actors and directors. USA : Focal Press, 2002. 290 p.
35. Dresner D. A Life-coaching Approach to Screen Acting. London : Methuen Drama, 2018. 176 p
36. Field. S The Screen- writer's Workbook. Exercises and Step-by-Step Instruction for Creating a Successful Screenplay. 1984. 211 p.
37. Hagen U. «Respect for Acting», USA, Macmillan, 1973
38. Mamet D. On Directing Film. New York : The Penguin Group, 1991. 134 p.
39. Marnet T. Directing motion pictures. London : Tantivy Press, 1974. 170 p.
40. Naremore J. Acting in the cinema. Berkeley : University of California Press, 1988. 307 p.
41. Sanford Meisner on acting / ed. by L. Dennis. New York : Vintage Books, 1987. 252 p.
42. Seger L. Creating Unforgettable Character. New York : An Owl Book Henry Holt and Company, 1990. 240 p.
43. Strasberg L. On Acting. Little Brown & Co (T), 1988.
44. Strasberg L. The Lee Strasberg notes. New York, NY : Routledge, 2010.
45. Vogler K. The Writer's Journey (3 ed.). Studio City : Michael Wiese Productions, 2007. 450 p.